

коновальство, красномовність, лиходійство, лихослів'я, лицемірність, маловживаність, милосердіє, багатоженство, первородство, правовірність, прелюбодіяння, різноголосся, самовладдя, самовільність, самолюбність, самочинство, святокрадство, славолюбство, славослів'я, сластолюбство, сміхотворність, старожитність, трудолюбство, чародійство, чорнокнижництво, священнодійство, православ'я, багатомовність, миролюбність.

¹Клименко Н.Ф. Словотворча структура і семантика складних слів у сучасній українській мові. – К., 1984. – С. 152; ²Прокопович Е.Н., Хохлачева В.Н., Шелихова Н.Т. Суффиксальное словообразование существительных в восточнославянских языках XV-XVII вв. – М., 1974. – С. 195; ³СУМ – Словник української мови. – У 11-ти т. – К., 1970-1980.

Г.І. Дуброва, асп.

ПОЛЬСЬКІ ЗАПОЗИЧЕННЯ В КАРПАТСЬКИХ ГОВОРАХ В ДІАХРОНІЧНОМУ АСПЕКТІ (НА МАТЕРІАЛІ ПАМ'ЯТОК ДРУГОЇ ПОЛОВИНИ XVI – XVII СТ.)

У статті аналізуються полонізми в пам'ятках карпатського регіону другої половини XVI – XVII ст. порівняно з їхніми відповідниками в сучасних українських говорах.

In the article the Polish loan-words in the Carpathian texts of the second half of the sixteenth – seventeenth century compared with their analogues in the contemporate Ukrainian dialects are analyzed.

Початок вивчення карпатських говорів сягає другої половини XIX ст. Першими основоположними дослідженнями були роботи І. Верхратського¹, на початку XX ст. – І. Панькевича², у другій половині XX ст. цією проблематикою займалися С. Бевзенко³, Й. Дзєндзелівський⁴, Л. Деже⁵, В. Добош⁶, К. Герман⁷ та ін. Польськими запозиченнями в карпатських говорах цікавилися як українські (Й. Дзєндзелівський⁸, М. Онишкевич⁹), так і польські мовознавці (З. Штібер¹⁰, К. Дейна¹¹, В. Курашкевич¹², М. Лесів¹³ та ін.).

Й. Дзєндзелівський у закарпатських говорах виділяє значну кількість польських запозичень, які він аналізує у плані хронології та територіального виявлення. На думку дослідника, польські

запозичення засвідчені в місцевих та інших українських пам'ятках з XIV ст., наприклад, *цвинтар'*. Функціонували вони і в XV ст.: *жебы* “щоб”; у XVI ст.: *барз* “дуже”, *біскуп* “єпископ”, *ведл'а* “згідно з”, *гадwab* (*гедwab* та ін.) “шовк”, *д'абел* (*д'абел*) “диявол”, “чорт”, *дуфати* “сподіватися, покладати надії”, *лишка* “лисиця”, *офіра* “пожертва”, *трафити* “потрапити” та ін.; у XVII ст.: *алмужна* “пожертва, милостиня”, *боцян* “чорногуз”, *вшелякий* “всякий”, *сварити* “говорити” та ін¹⁴.

Дослідник зауважує, що інтенсивність західнослов'янського (і зокрема, польського) впливу на різні говори закарпатського ареалу була неоднакова. Найбільше він виявляється в західних районах Закарпаття. Автор зазначає, що більшість полонізмів була засвоєна або безпосередньо з південно-східних польських діалектів, або за допомогою сусідніх лемківських, бойківських та гуцульських говорів. Західнослов'янзми з вужчою локалізацією функціонують у латеральних говорах і здебільшого не фіксуються місцевими пам'ятками другої половини XVI – XVII ст. А це, на думку Й. Дзензелівського, свідчить про їх порівняльно недавнє засвоєння¹⁵.

Першою значною пам'яткою закарпатської української літератури вважають Нягівські повчання (або Нягівську Постиллу) XVI ст. У тогочасній літературі немає ніяких відомостей про автора цього твору. Деякі проповіді Нягівських повчань були написані спеціально для священників, тому Л. Деже робить припущення, що він міг працювати у грушевському монастирі, який був на той час одним із центрів церковного життя на Закарпатті. Як зауважує дослідник, автор пам'ятки відрізняється від своїх сучасників тим, що він послідовно послуговується народною мовою, хоч і використовує певні “незакарпатські особливості”, насамперед запозичення: мадаризми (*варьш* “місто”, *к'ѣнь* “м'юка”, *к'ѣль* “форма”), полонізми (*кощовати* “спокушати”, *покартати* “покарати”, *плуд* “плід”, *столецъ* “престол”) та ін¹⁶.

Серед пам'яток XVII ст. передусім варто виділити “Углянський ключ”¹⁷ – збірник повістей, написаних народною мовою. Письменник вільно переказує старо- і новозавітні сюжети, згадує про Олександра Македонського, героїв “Gesta Romanorum” (“Римських діянь”). Автор збірника був людиною освіченою, а за релігійною приналежністю був уніатом, як і полеміст Михайло Андрелла. Для стилю цих письменників характерним є використання великої

кількості полонізмів (напр., *крьлевна* “королевна”, *офѣра* “пожертва”, *трафити* “потрапити”, *моц* “сила” та ін.).

Крім “Углянського ключа”, на Закарпатті у XVII ст. були досить відомі інші збірники, написані народною мовою, які склалися з проповідей, житій святих, оповідань, притч, повчань. Найпоширенішими були збірки оповідань “Magnum Speculum” (“Великеє зеркало”) і згадані вище “Gesta Romanorum” (“Римські діяння”). До наших днів дійшли лише уривки з них¹⁸. С. Бевзенко зробив припущення, що на Закарпатті цих збірників зовсім не існувало і навіть у XVII ст. вони були відомі як окремі оповідання¹⁹.

Серед апокрифічних треба виділити збірник Стефана Тесловецького, віднайдений, опублікований і досліджений І. Франком²⁰.

Пам’ятки ділового стилю карпатського регіону представлені насамперед війтівськими книгами XVI – XVII ст. села Одрехови²¹, написані народною мовою, характерною для Лемківщини зазначеного періоду. На відміну від закарпатських збірників, вказана пам’ятка є оригінальною, а не перекладною. Проте іншомовні слова, перш за все полонізми, становлять значну частину словникового складу документів (*вєзнати* “визнати”, *ктурый* “який”, *обѣцати* “обіцяти”, *примушеня* “примус”, *тераз* “зараз” та ін.). Велика кількість полонізмів, які вживаються в “Актах с. Одрехови”, функціонує в сучасній діалектній лексиці, причому не тільки в карпатських, а й в інших говорах південно-західного наріччя.

Варто зазначити, що в другій половині XVI – XVII ст. велика частина полонізмів, яка фіксується в карпатських пам’ятках, використовувалася й у творах, які походять з інших територій. Звичайно, в основному це повнозначні слова, серед яких іменники і дієслова кількісно переважають.

Наприклад, в актових книгах с. Одрехови зустрічається іменник *дѣдовизна* (пол. *dziedzictwo* [SJP 1978, 498]) “спадок” (*выписуе(т)са з неѣ о(д)даллюючи са(м) себе и пото(м)кы своѣ так о(д) дѣдовизны (я)к и о(д) бабизны* [АОдр., 51]). У сучасних говорах карпатського ареалу слово *дідизна* (*дідичтво*) зберегло значення “спадок”: в гуцульських говорах *дідизна* – це “спадщина після смерті діда” [Гуц., 60], а в бойківських *дідичтво* – це просто “спадщина”, без конкретизації, після кого вона залишилася [Онишкевич 1984, 219].

Дієслово *казити* (пол. *kazić* [SJP 1978, 906]) “шкодити” (у Нягівських повчаннях: *Али хрестянине, абы не бывъ нѣкто межи вами что бы казив церкви* [Дэжє 1985, 6]), яке зараз функціонує в

південно-західних говорах, також майже не змінило свого значення: напр., гуцульське *казіти* “псувати”, “нищити” [Гуц., 89], у буковинських говірках – “ламати”, “псувати” (*Забири малого, най ни казит міні шкіну* [Т-ці]) [МСБГ 1976, 8].

Прикметник *остатний* (пол. *ostatni* [SJP 1979, 555 – 556]) “останній” (...*при котороу(и) остатной соумъ я Оле(х)но по(д) страчение(м) соумы таковои дроугои плтдесл(т) зло(т) боудоу винен...* [АОдр., 48 – 49]) у сучасних діалектах має кілька значень: у бойківських і буковинських говірках *остатний* – це теж “останній” [Онишкевич 1984, 27; МСБГ 1979, 101], але в гуцульських і частково в буковинських [Заст., Кіцм., Вижн., Стар., Глиб., Нов.] зустрічається значення “неслухняний”; “найгірший”: *Ще й такий остатний міні буди вказувати* [Б-ці] [МСБГ 1979, 101; Гуц., 141]. У сучасній польській мові існують обидва значення, первинним є “останній”, а “найгірший” є його переосмисленням, отже, це часткові семантичні відмінності.

Займенників, запозичених з польської мови, у досліджуваних пам’ятках менше, ніж іменників і дієслів. Напр., *жадний* (пол. *żaden* [SJP 1981, 1083]) у значенні “жоден” (...*не е(ст) повине(н)<. > жадны(х) повинности(и) ани чи(н)шу о(д)давати* [АОдр., 87]) функціонує в бойківських і буковинських говірках як аналогічний займенник: *То шо жадного хлопца ни сподобала собі* [Ш-ць]; *Тибє жадний уже ни послуха, бо ти любиш крутити* [Д-ці] [МСБГ 1971, 47], а також як омонімічний прикметник зі значенням “жадібний”, “спраглий (чогось)” у гуцульських (правда, тут існують інші фонетичні варіанти цього прикметника: *жідний, жедний, жінний*) [Гуц., 68] і “пожадливий”, “ненаситний”, “зажерливий” в буковинських говорах (*А ти такий жадний, що забрав би всьо* [Р-н]) [МСБГ 1971, 47]. Омонімія є наслідком формального збігу слів, утворених від різних коренів.

Числівники польського походження, які співвідносяться із сучасними діалектними лексемами, також не досить поширені в пам’ятках карпатського регіону другої половини XVI – XVII ст.: напр., *єден* (*jeden* [SJP 1978, 830]) “один” (в Углянському збірнику “Ключь”: ... *єдного часъ полюбив си Нинѣи, корол Асійскій*. [Яворский 1931, 116]) зустрічається з аналогічним значенням у бойківських (*Йєден к’їу пл’іт не удержит* [Х-в]) [Онишкевич 1984, 243 – 244] і буковинських говірках (*Моя єдна донька жис у Кіцмани* [Б-ці]) [МСБГ 1971, 41]. Крім того, у бойківських говорах це слово

функціонує зі значеннями “неозначений займенник “один, одна, одне” (**Йенні сіли на підсіна, другійі сіли в новийі сіни** [Б-ля]) і “той самий”, “такий самий” (**Йедного тата-мама, та не йедні діти** [Н-чі]) Це слово функціонує у сталих виразах *по йедно* “по одному” [Х-в]; *по йедну* “по одній” (*Мудрий йї по дв’і галушки, а дурний по йедну* [Ж-н]; *Выбила д’іти по йедно* [Х-в]) [Онишкевич 1984, 243 – 244]. Відповідні лексичні явища перебувають у полісемантичних відношеннях на основі спільного значення одиницності.

Польські прислівники є більш частотними в досліджуваних творах, ніж числівники. У Катехізисі 1698 р. з єпископства Мукачівського згадується прислівник *латво* (*латв’їй*, пол. *łatwo* [SJP 1979, 69 – 70]): *Прето, абы я моей досить њчынилъ повинности и вы абы знали и латв’їй могли њчыти людїи...* [Сабов 1893, 13], який і понині функціонує в сучасних гуцульських говірках без змін у значенні [Гуц., 110].

Службові слова, запозичені з польської мови, у текстах другої половини XVI – XVII ст. зустрічаються досить часто, проте їх небагато порівняно з масивом іменників і дієслів у пам’ятках.

Серед прийменників поширеною була лексема *през* (пол. *przez* [SJP 1979, 1023 – 1024]) “крізь”, яка зустрічається в усіх зазначених пам’ятках (в актових книгах с. Одрехови: *...два вольты, корову едну с тел’те(м) ко(т)роє им’ѣн’а ест’ ш’цовано през прис’(ж)ники...*[АОдр., 62]; в Углянському збірнику “Ключь”: *...б’ѣжит ... зо през горы и вертепы...*[Яворский 1931, 120] та ін.) і зафіксована (правда, з позначкою *застаріле*) в словнику “Гуцульські говірки” зі значенням “через” [Гуц., 156].

Прийменник *опроч* (пол. *oprócz* [SJP 1979, 533]) “крім” (*... застави ему ла(н) на взгорской [земли] и(з) луками з обо(х) ко(н)цю(в) половицею та(к) ролю яко и луку о(д) меж’ѣ вы(ш)не’ѣ: опро(ч) ста(и)едны(х) котры’ѣ де(р)жа(т) Голды(ш)чата* [АОдр., 88 – 89]) з певними фонетичними модифікаціями (чергування о/у, *опруч*) функціонує в сучасних бойківських говірках [Онишкевич 1984, 23].

Досить частотним сполучником є *албо* (*альбо*, пол. *albo* [SJP 1978, 30]) “або” (напр., у Нягівських повчаннях: *привюгъ и жиды поганы и натокмивъ на одну в’ѣру, не на дв’ѣ, албо на булие, али на одну* [Дэжє 1985, 7]; у рукопису XVII ст. з єпископства Мукачівського: *Парохїяне своем’ѣ парохові, и дякови, повинни плац’ѣ дорочн’ю час’ѣ своего ѡ(т)дати, з ѡреков п’нских з каждой кварты, корец’ жита, корец’ ѡв’(ъ)са, албо снопами ...* [Сабов 1893, 6]), який

зустрічається без змін у значенні в бойківських [Онишкевич 1984, 34] і в буковинських говірках (*Альбо ти господар, альбо я* [В-но]) [МСБГ 1971, 7].

Не менш частовживаним у карпатських пам'ятках другої половини XVI – XVII ст. є сполучник *жеби* (пол. *żeby* [SJP 1981, 1088]) “щоб”, напр., у повістях “Gesta Romanorum”: *Гдыжъ емъ тую пыху у нема увидѣвъ, издеръ емъ изъ него той кепенякъ, жебы ся смириу* [Яворский 1929, 14], а також у сучасних говорах: *Малé створіне же́би найбільша коло́да то вона́ й зру́шит* (блоха) [Верхратський 1912, 110]; *Чорненькой маленькой, же́би яку колоду ру́шит* [Верхратський 1894, 184]; *Зышли ся всѣ місяці до купы - дванацет їх там - і там сой радили. І запросив Марец Грудня на гостину, же́бы до нього при́хав...* [Верхратський 1902, 164]; *Я му мовію, же́бы пришоу́ до м'ене́* [Верхратський 1900, 101]. Треба вказати на функціонування цього сполучника в латеральних українських говорах у Східній Словаччині: *І краль ше похóрел раз, та відзел, же му́ши ўмрец. Їак відзел, же му уж не́ буде льєпше, ма́т миньістра, та завóлал го до се́бе, а го пітал красньє же́б бул та́кі до́бри, же́би њего сїна узьав, ажéбі з нїм ішол по сьвіце на вандрóуї на кѣльа рóкі, бо за мо го нѣхце́ до́ма з'охаби́ц при ма́ткі бо она барз нѣдо́бра гу льу́дзом та же́бі он ше так нѣ на́учел, альє же́бі ше льєпшего на́учел...* [Гнатюк 1898, 68].

Частки польського походження зрідка трапляються в досліджуваних творах. Напр., Ю. Яворський подає частку *предцѣм* (пол. *przecież* [SJP 1979, 958]) “все ж”, “все-таки” у словнику до видання “Ветхозаветные библейные сказания в карпаторусской церковно-учительной обработке конца XVII века” [Яворский 1927, 77], яка збереглася в сучасних говорах як підсилювальна частка: *предці, преці* (Галицьке наріччя) – “особливо” [Пискунов 1882, 209]; *преці* “адже”, “адже ж”, “але ж”, “та ж” [SDUP, 137].

Отже, у другій половині XVI – XVII ст. полонізми були важливою частиною текстів карпатського ареалу. Аналіз пам'яток засвідчив, що основний масив полонізмів становить загальна лексика (*плаца* “плата”, *платок* “п'ятниця”, *стрик* “дядько”, *огень* “вогонь”), побутова (*корец* “міра ваги”, *купно* “куплене”, *обрус* “скатертина”, *рантух* “шмат полотна”), ділова (*квѣт* “запис”, *квѣтовати* “записувати”, *зєзнавати* “визнавати”, *правный* “законний”), абстрактна (*пожитокъ вѣчный* “вічне блаженство”, *сакрамент* “заповідь”, *тєстамент* “заповіт”, *офѣбра* “жертвоприношення”).

Більшість її у другій половині XVI – XVII ст. мала статус літературної норми, про що свідчить її фіксація в лексикографічних працях зазначеного періоду (напр., у “Лексиконі славенороському” Памва Беринди 1627 р.), а також в пам’ятках, написаних на інших територіях. Велика кількість полонізмів функціонує нині в південно-західних говорах з аналогічним значенням (*пѣньязѣ* “гроші”, *строна* “сторона”, *вшиткий* “всякий”), з частково зміненим значенням (*рантух* “шмат полотна”/ “фабричне полотно”, *роля* “земельний наділ”/ “весняні всходи”, “земля, неорана кілька років”, “глибоко зорана земля”, “сходи вівса”) або з повністю зміненим значенням (*причинок* “додаток”/ “закваска на хліб”). Основний масив слів, який є предметом нашого дослідження, мав статус літературної норми у польській мові в другій половині XVI – XVII ст., а також функціонує в сучасній польській літературній і діалектній мові, про що свідчить його фіксація у відповідних словниках.

¹Верхратський І. Знадоби для пізнання угорсько-руських говорів. І. Говори з наголосом движимим. – Львів, 1899; II. Говори з наголосом сталим. – Львів, 1901; Верхратський І. Про говір галицьких лемків. – Львів, 1902; ²Панькевич І. Українські говори Підкарпатської Русі і суміжних областей. Частина I, Звучня і морфологія. – Прага, 1938; Панькевич І. Нарис історії українських закарпатських говорів. I. Фонетика // Acta Universitatis Carolina. Philologica. I. – Praha, 1958; ³Бевзенко С.П. До характеристики мови оповідань з “Фізіолога” з Углянського збірника XVII ст. “Ключ” // Доповіді і повідомлення Ужгородського університету. Серія філологічна. – 1959. – № 4. – С. 35-38; ⁴Дзендзелевський І.А. К вопросу о времени расселения восточных славян на южных склонах Украинских Карпат. – М., 1964; ⁵Дэжѣ Л. Очерки по истории закарпатских говоров. – Будапешт, 1967; ⁶Добош В.І. Синтаксис українських південно-карпатських говорів. Текст лекцій. I – II. – Ужгород, 1971 – 1972; ⁷Герман К.Ф. Українські говірки Північної Буковини. – Чернівці, 1995; ⁸Дзендзелівський Й.О. Українсько-західнослов’янські лексичні паралелі. – К., 1969; ⁹Онишкевич М. О. Польские элементы в диалекте бойков // Исследования по польскому языку. – М., 1969. – С. 229 – 252; ¹⁰Stieber Z. Atlas językowy dawnej Łemkowszczyzny. – Łódź, 1956 – 1964. – zesz. I – VII; Stieber Z. Wpływ polski i słowacki na gwary dawnej Łemkowszczyzny // Sprawozdania PAU. – Kraków, 1936; ¹¹Dejna K. Elementy polskie w gwarach zahodnomaloruskih // Język polski. – 1948. - № 28; ¹²Kuraszkiewicz W. Szkic polonizującej się ruskiej gwary archaicznej w Dratowie pod Żęcnaj // Slavia Occidentalis. – 1947. - № 18; ¹³Łesiów M. Polszczyzna na gruncie gwar zahodnoukraińskich // Język Polski. – 1956. - № 36; ¹⁴Дзендзелівський Й.О. Українсько-західнослов’янські лексичні паралелі. –

К., 1969. – С. 170; ¹⁵Там само. – С. 172 – 173; ¹⁶Дэже Л. Деловая письменность русинов в XVII – XVIII веках: Словарь, анализ, тексты. – Nyirehaza, 1996. – С. 198 – 199.; ¹⁷Яворский Ю.А. Новые рукописные находки в области карпаторусской письменности XVI – XVIII веков. – Прага, 1931; ¹⁸Яворский Ю.А. Повести из “Gesta Romanorum” в карпаторусской обработке конца XVII в. – Прага, 1929; ¹⁹Бевзенко С.П. Из спостережень над мовою пам’яток розповідних жанрів на Закарпатті (Повісті з “Римських діянь” в Закарпатській обробці XVII ст. // Наукові записки Ужгородського університету. – Т. 35. – 1958. – С. 92; ²⁰Франко І.Я. Апокрифи і легенди з українських рукописів. – Т. 1 – 5. – Львів, 1896 – 1910; ²¹Керницький І.М. Фонетичні особливості мови вйїтських книг XVI – XVII ст. села Одрехови в порівнянні з сучасними лемківськими говорами // Дослідження і матеріали з української мови. – К., 1961. – Т. IV.

Список умовних скорочень назв джерел

АОдр. – Акти с. Одрехови. – К., 1970.
Верхратський 1912 – Верхратський І. Говір батюків. – Львів, 1912.
Верхратський 1894 – Верхратський І. Говір замішанців // ЗНТШ. – 1894. – Т. 3.
Верхратський 1902 – Верхратський І. Про говір галицьких лемків. – Львів, 1902.
Верхратський 1900 – Верхратський І. Про говір долівський // ЗНТШ. – 1900. – Т. 35/36.
Гнатюк 1898 – Гнатюк В. Русини Пряшівської спархії і їх говори // ЗНТШ. – 1898. – Т. 22.
Гуц. – Гуцульські говірки. Короткий словник. – Львів, 1997.
Дэжє 1985 – Дэжє Л. Украинская лексика середины XVI века: Няговские поучения (словарь и анализ). – Дебрецен, 1985.
ЗНТШ – Записки наукового товариства імені Шевченка.
МСБГ – Матеріали до словника буковинських говірок. – Чернівці, 1971 – 1979. – Вип. 1 – 6.
Онишкевич 1984 – Онишкевич М.Й. Словник бойківських говірок. К., 1984. – Т. 1 – 2.
Пискунов 1882 – Пискунов Ф. Словник живої народної, письменної і актової мови руських югівшан Російської і Австро-Венгерської цесарії. – К., 1882.
Сабов 1893 – Сабов Е. Хрестоматія церковно-славянських и угро-русских памятников с прибавлением угро-русских народных сказок на подлинных наречиях. – Унгвар, 1893.
Яворский 1927 – Яворский Ю.А. Ветхозаветные библейные сказания в карпаторусской церковно-учительной обработке конца XVII века // Науковий збірник товариства “Просвіта”. – Т. V. – Ужгород, 1927.
Яворский 1929 – Яворский Ю.А. Повести из «Gesta Romanorum» в карпаторусской обработке кон. XVII в. – Прага, 1929.
Яворский 1931 – Яворский Ю.А. Новые рукописные находки в области карпаторусской письменности XVI – XVIII веков. – Прага, 1931.

SJP – Słownik języka polskiego/ red. M. Szymczak. – Warszawa, 1978 – 1981. – Т. 1 – 3.
SDUP – Studia nad dialektologią ukraińską s polską. – Kraków, 1975.

Список скорочень назв районів і населених пунктів

Б-ля – Бітля Турківського р-ну Львівської обл.
Б-ці – Борівці Кіцманського р-ну Чернівецької обл.
В-но – Вікно Застанівського р-ну Чернівецької обл.
Вижн. – Вижницький р-н Чернівецької обл.
Глиб. – Глибочицький р-н Чернівецької обл.
Д-ці – Давидівці Кіцманського р-ну Чернівецької обл.
Ж-н – Жукотин Коломийського р-ну Івано-Франківської обл.
Заст. – Застанівський р-н Чернівецької обл.
Кіцм. – Кіцманський р-н Чернівецької обл.
Н-чі – Нагуєвичі, н.н. Івана Франка Дрогобицького р-ну Львівської обл.
Нов. – Новоселицький р-н Чернівецької обл.
Р-н – Рукшин Хотинського р-ну Чернівецької обл.
Стар. – Старожинецький р-н Чернівецької обл.
Т-ці – Топорівці Новоселицького р-ну Чернівецької обл.
Х-в – Хашів Турківського р-ну Львівської обл.
Ш-ць – Шурбанець Застанівського р-ну Чернівецької обл.

І.Л. Шевчук, асп.

ПРО СТАТУС ІМПЕРАТИВА В УКРАЇНСЬКІЙ МОВІ

У статті здійснено спробу кваліфікації категорії імператива в українській мові, враховуючи специфіку відношення дії до дійсності, наявність власної парадигми особових форм дієслова, модифікаційні маркери спонукального значення та відповідне інтонаційне оформлення.

In the article an attempt of qualifying the categories of the imperative in the Ukrainian language has been made taking into account the specificity of the relation between action to reality, the presence of a distinct paradigm of the personal verbal forms in the imperative mood as well as the modifying markers of incentive meaning and the appropriate intonation shape.

Проблема статусу імператива належить до цікавих, але все ще дискусійних питань сучасної науки, інтерес до якого значно виріс в останній час. Специфіка стосунків між учасниками мовного